

ประเพณีการแห่พระด้วยเกวียน อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร
ในบริบทการใช้ประเพณีเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของคนในท้องถิ่น

The procession of the Buddha images by cart, Lan Krabue District, Kamphaeng Phet
Province, in the context of using traditions to promote local tourism

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่อง ประเพณีการแห่พระด้วยเกวียน อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร ในบริบทการใช้ประเพณีเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของคนในท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อทราบประวัติ และ ความเป็นมาของประเพณีการแห่พระด้วยเกวียน อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร 2) เพื่อทราบถึงขั้นตอนการจัดประเพณีแห่พระด้วยเกวียน อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร 3) เพื่อทราบความเชื่อของประเพณีการแห่พระด้วยเกวียน อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร 4) เพื่อทราบแนวคิดการส่งเสริมการท่องเที่ยวของคนในท้องถิ่นโดยใช้ประเพณีการแห่พระด้วยเกวียน อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งการวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ใช้กรอบการวิเคราะห์ทางคติชนวิทยา โดยประยุกต์จากทฤษฎีโครงสร้าง-หน้าที่ และทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว โดยข้อมูลได้จากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา และเอกสารเกี่ยวกับประเพณีแห่พระด้วยเกวียน

ผลการวิจัยพบว่า ประเพณีแห่พระด้วยเกวียนเป็นประเพณีที่มีความเก่าแก่ที่สืบทอดต่อกันมาไม่ต่ำกว่า 300 ปีของอำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร เนื่องจากมีหลักฐานการปลูกบ้านแปลงเมืองของชาวอำเภอลานกระบือ ในบริเวณวัดแก้วสุริย์ฉาย อีกทั้งยังมีหลักฐานเป็นประติมากรรมภาพปูนดำที่แสดงถึงประเพณีแห่พระด้วยเกวียนที่ติดอยู่บริเวณกำแพงวัด ขั้นตอนการจัดประเพณีแห่พระด้วยเกวียนนั้น จะเริ่มจากการที่ผู้คนในชุมชนจัดตกแต่งเกวียนที่จะใช้ในการแห่พระร่วมกัน ในวันที่ 15 เมษายน จะมีการทำบุญตักบาตร ก่อเจดีย์ทราย ในช่วงสายจะมีการรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุเพื่อความเป็นสิริมงคลของตนเองและคนในครอบครัว ต่อมาในวันที่ 16 เมษายน ช่วงเช้าจะเป็น การทำบุญตักบาตร ในช่วงสายจะเริ่มพิธีขบวนแห่พระด้วยเกวียน ซึ่งการจัดประเพณีนี้ล้วนเกิดจากแนวคิด และความเชื่อของคนในอดีตที่จะส่งผลให้คนในชุมชนเกิดความรักและความสามัคคี อีกทั้งยังมีความเชื่อว่าการทำบุญในประเพณีแห่พระด้วยเกวียนนั้นผลบุญที่ได้รับจะย้อนกลับมาอย่างไม่หมดสิ้นดังล้อเกวียนที่หมุนวนอย่างไม่ม้วนจบ และเนื่องจากนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองของคณะรัฐบาลไทย ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวคิดในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของคนในท้องถิ่น โดยทั้ง 3 ช่วงอายุมีแนวคิดในการส่งเสริม การท่องเที่ยวแบ่งเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่ พัฒนาด้านเศรษฐกิจ, พัฒนาด้านการท่องเที่ยว, และพัฒนาด้านประชาสัมพันธ์ โดยช่วงวัยรุ่น (18-24 ปี) มุ่งเน้นที่จะให้มีการปรับปรุงสถานที่ และรูปแบบการจัดงานให้สวยงาม ตระการตา นอกจากนี้ ยังเสนอแนวคิดในการประชาสัมพันธ์ในสื่อออนไลน์, ในช่วงวัยผู้ใหญ่หรือวัยทำงาน (25-50 ปี) มุ่งเน้นที่การเพิ่มรายได้ของคนในท้องถิ่น อาจจะเปิดร้านของฝาก เช่น แบบหุ่นจำลองประเพณี การปรับทัศนียภาพปรับระยะเวลาในการจัดงานให้มากยิ่งขึ้น และจัดงานต่อเนื่องทุกปี รวมถึงการประชาสัมพันธ์ในสื่อออนไลน์ และสื่อทีวี เพื่อให้ นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในอำเภอลานกระบือมากยิ่งขึ้น, และวัยผู้สูงอายุ (50 ปีขึ้นไป) มุ่งเน้นที่การเพิ่มรายได้ของคนในชุมชน การปรับทัศนียภาพ หรือปรับรูปแบบการจัดงานประเพณีแห่พระด้วยเกวียนให้น่าดึงดูด ปรับเพิ่มระยะเวลาในการ

จัดงานให้มากยิ่งขึ้น และจัดงานต่อเนื่องทุกปี รวมถึงการประชาสัมพันธ์ในสื่อข่าว และการบอกต่อ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวใน อำเภอลานกระบือมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: ประเพณี, แห่พระด้วยเกวียน, ส่งเสริมการท่องเที่ยว

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีประวัติศาสตร์มาเป็นเวลานานนับพันปี ชาวไทยในสมัยก่อนมักอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นปึกแผ่น มีความสามัคคี และให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน จนก่อเกิดเป็นสังคม และประเพณีขึ้นมา ซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามพื้นที่ และสภาพแวดล้อม โดยสุกัญญา ไหมเครือแก้ว (2559 : 9) กล่าวว่า ประเพณี คือ สิ่งที่คนในสังคมมีส่วนร่วมสร้างขึ้นให้เป็นมรดกที่ผู้เป็นทายาทจะต้องรับไว้และปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้นไป รวมทั้งการเผยแพร่แก่คนในสังคมอื่น ประเพณีพื้นบ้านหรือประเพณีท้องถิ่น เกิดจากการสร้างสรรค์ของชาวบ้านหมู่บ้านหนึ่ง หรือชุมชนใดชุมชนหนึ่ง หรือหลายหมู่บ้านที่มีความคล้ายคลึงกันในเรื่องความเป็นมาของเผ่าพันธุ์การทำมาหากินและมักแยกอยู่โดด ๆ ห่างไกลจากการติดต่อกับชุมชนที่เป็นเมือง เช่น ประเพณีการเล่นเพลงเต็นท์กำรำเคียวของบางท้องถิ่นในจังหวัดนครสวรรค์จะมีเนื้อหาที่รับรู้กันเฉพาะในท้องถิ่นที่บรรยายถึงความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อสภาพแวดล้อมทางสังคม และวัฒนธรรมของชุมชนนั้น ๆ สอดคล้องกับ ทรงสิริ วิจิรานนท์ (2559 : 34) กล่าวว่า ประเพณีเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อม ธรรมชาติ สังคม ทัศนคติ เอกลักษณ์ ความเชื่อของคนในแต่ละท้องถิ่น แต่ละสังคม และเป็นสิ่งที่นิยมถือประเพณีปฏิบัติสืบ ๆ กันมาจนเป็นแบบแผนขนบธรรมเนียมหรือจารีตประเพณี

เช่นเดียวกับที่อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร ที่แห่งนี้ได้สืบทอดประเพณีอันงดงามและทรงคุณค่า ที่หาได้เพียงที่เดียวในประเทศไทย คือ “ประเพณีแห่พระด้วยเกวียน” เป็นประเพณีที่ได้รับ การสืบทอดมาอย่างยาวนาน ไม่ต่ำกว่า 300 ปี ถือเป็นภูมิปัญญาของชาวอำเภอลานกระบือที่แสดงถึงความรัก ความสามัคคี ความร่วมมือร่วมใจของประชาชน โดยมีประเพณีเป็นตัวประสานให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข และเชื่อว่าจะนำความร่มเย็นมาสู่บ้านเมืองของอำเภอลานกระบือด้วย (MGR Online, 2561)

ซึ่งรัฐบาลทุกยุคทุกสมัยต่างมุ่งฟื้นฟูและส่งเสริมประเพณีไทยทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติในเกือบทุกจังหวัด เพื่อดึงดูดคนไทยและชาวต่างชาติให้มาเที่ยวเมืองไทยมากขึ้น โดยอาศัยประเพณีไทยที่งดงามและหาดูได้ยาก แม้รัฐบาลจะให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูและส่งเสริมประเพณีไทย แต่เนื่องจากการพัฒนาประเทศไทยในหลายทศวรรษที่ผ่านมาเป็นแนวทางการพัฒนาที่เน้นระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม อาศัย การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นหลัก อันจะนำไปสู่ความทันสมัยและทัดเทียมอารยประเทศ ประกอบกับความก้าวหน้าทางด้านการศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศ และภาคอุตสาหกรรมต่าง ๆ มีการเจริญเติบโตมากยิ่งขึ้น จนสามารถเรียกได้ว่า โลกไร้พรมแดน (ญาณิศา บุญจิตรี และสุชาติ มีสมบัติ, 2554 : 1)

ในปัจจุบันปี 2564 รัฐบาลไทยได้ประกาศแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (ปี 2560-2564) ให้มีวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทยหนึ่งองค์ประกอบที่เน้นย้ำถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวในพื้นที่เมืองรอง ได้แก่ การส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และกระจายรายได้ โดยมีเป้าประสงค์ในการกระจายรายได้และผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวสู่ทุกพื้นที่และทุกภาคส่วนทั้งนี้ได้กำหนดตัวชี้วัดเป็นรายได้จาก การท่องเที่ยวในจังหวัดรอง อัตราการขยายตัวไม่ต่ำกว่า

ร้อยละ 12 ต่อปี ซึ่งทำให้เกิดแนวทางการ พัฒนาและโครงการเพื่อการพัฒนา เพื่อการขยายการท่องเที่ยวและกระจาย นักท่องเที่ยวสู่เมืองรองมากขึ้น อาทิ การพัฒนาการท่องเที่ยวในเมืองรองด้วยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก “ขยายเส้นทางการบินจาก ต่างประเทศสู่จังหวัดเมืองรองมากขึ้น” “การส่งเสริมเอกลักษณ์ของแต่ละภูมิภาค และจังหวัด” “การส่งเสริมการท่องเที่ยว ภายในประเทศและการท่องเที่ยวที่สมดุลเชิงพื้นที่และเวลา” (ด้วยการกระตุ้น การท่องเที่ยววันหยุดสุดสัปดาห์ สร้างความนิยม ของจังหวัดเมืองรอง ส่งเสริมการตลาดแบบเป้าหมายเฉพาะ) “ส่งเสริมชุมชน สร้างสรรค์สินค้าและบริการ สะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนและแบรนด์จังหวัด” “อำนวยความสะดวกในการเดินทางท่องเที่ยวใน ระดับภูมิภาค” “ส่งเสริมความสัมพันธ์ ในรูปแบบเมืองพี่เมืองน้องด้านการท่องเที่ยว” เป็นต้น (คณะกรรมการจัดทำแผน ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ คณะพัฒนาการท่องเที่ยว : 2560)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ประเพณีการแห่พระด้วยเกวียน อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร ในบริบทการใช้ประเพณีเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของคนใน เพื่อให้ทราบประวัติ ความเป็นมา ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับ ประเพณีการแห่พระด้วยเกวียน ไปจนถึง เพื่อให้ทราบแนวคิดการส่งเสริม การท่องเที่ยวของคนในท้องถิ่นโดยใช้ประเพณี การแห่พระด้วยเกวียน อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบประวัติและความเป็นมาของประเพณีการแห่พระด้วยเกวียน อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อทราบถึงขั้นตอนการจัดประเพณีแห่พระด้วยเกวียน อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร
3. เพื่อทราบความเชื่อของประเพณีการแห่พระด้วยเกวียน อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร
4. เพื่อทราบแนวคิดการส่งเสริมการท่องเที่ยวของคนในท้องถิ่นโดยใช้ประเพณีการแห่พระด้วยเกวียน อำเภอ ลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษารายงานการวิจัย เรื่อง ประเพณีการแห่พระด้วยเกวียน อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร ในบริบทการใช้ประเพณีเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของคนในท้องถิ่น ได้มีขอบเขต ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

- 1.1 เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของประเพณีการแห่พระด้วยเกวียนอำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร
- 1.2 เพื่อทราบถึงขั้นตอนการจัดประเพณีแห่พระด้วยเกวียน อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร
- 1.3 เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อของประเพณีการแห่พระด้วยเกวียน อำเภอลานกระบือ จังหวัด กำแพงเพชร
- 1.4 แนวคิดการส่งเสริมการท่องเที่ยวของคนในท้องถิ่นโดยใช้ประเพณีการแห่พระด้วยเกวียน อำเภอ ลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร

2. ขอบเขตด้านประชากร

ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ชาวบ้าน อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 75 คน โดยแบ่งตามช่วงอายุ ในการคัดเลือกผู้บอกข้อมูลคณะผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้เกณฑ์การคัดเลือกผู้บอกข้อมูลของ เพ็ญประภา จุมมาลี (2553 : 7)

2.1 เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ที่ อ.ลานกระบือ จ.กำแพงเพชร

2.2 กำหนดช่วงอายุของกลุ่มประชากรได้ 3 ช่วงอายุ ได้แก่ วัยรุ่น (18-24 ปี), วัยผู้ใหญ่หรือวัยทำงาน (25-50 ปี), และวัยสูงอายุ (50 ปีขึ้นไป) โดยเป็นช่วงอายุละ 25 คน

2.3 เป็นผู้ที่มีปฏิภาณไหวพริบดี สามารถโต้ตอบข้อซักถามได้คล่องแคล่ว สามารถพูดสื่อสาร ภาษาไทยได้มี อธิยาศยดี สนใจ และให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์

2.4 ไม่ระบุนการศึกษา

2.5 ไม่ระบุเพศ

3. ขอบเขตด้านสถานที่

ขอบเขตพื้นที่การศึกษา คือ อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลขั้นแรก โดยทำการค้นคว้าหาข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานก่อนการลงพื้นที่เก็บเกี่ยวข้อมูล

2. เก็บข้อมูลขั้นที่สอง ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งมาตรฐานหรือกึ่งมีโครงสร้าง

ในการนำเสนอผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ด้วยวิธี การพรรณนาวิเคราะห์ โดยผู้วิจัยเริ่มจากการเตรียมเนื้อหาให้ครบตามวัตถุประสงค์การวิจัยวางเค้าโครงของการเขียนรายงาน แล้วจึงลงมือเขียนโดยเน้นความถูกต้อง รัดกุม ชัดเจน มีความต่อเนื่องและเชื่อมโยงพร้อมภาพประกอบ เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยที่ได้กำหนดไว้

2. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยมีกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การศึกษา ดังนี้

1. ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1. เพื่อทราบประวัติและความเป็นมาของประเพณีการแห่พระด้วยเกวียนอำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร

วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์ มาใช้ทฤษฎีสามเส้า (triangulation) เพื่อสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลให้มีความน่าเชื่อถือที่สุด

2. ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2. เพื่อทราบถึงขั้นตอนการจัดประเพณีแห่พระด้วยเกวียน อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร

วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์ มาใช้ทฤษฎีสามเส้า (triangulation) เพื่อสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลให้มีความน่าเชื่อถือที่สุด

3. ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3. เพื่อทราบความเชื่อของประเพณีการแห่พระด้วยเกวียนอำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร

วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์ มาใช้ทฤษฎีสามเส้า (triangulation) และ ทฤษฎีโครงสร้าง -หน้าที่นิยม เพื่อสรุป และวิเคราะห์ข้อมูลให้มีความน่าเชื่อถือที่สุด

4. ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 4. เพื่อทราบแนวคิดการส่งเสริมการท่องเที่ยวของคนในท้องถิ่น โดยใช้ประเพณีการแห่พระด้วยเกวียน อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร

วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์ มาใช้ทฤษฎีสามเส้า (triangulation) รวมถึงทฤษฎีและแนวคิดที่ เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เพื่อสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลให้มีความน่าเชื่อถือที่สุด

สรุป และอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาข้อมูลทั้งชั้นปฐมภูมิ ทุตยภูมิ เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ความเชื่อ และขั้นตอนการจัดประเพณีการแห่พระด้วยเกวียน อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร รวมถึงเพื่อทราบแนวคิดในการส่งเสริม การท่องเที่ยวของคนในท้องถิ่น

1. เพื่อทราบประวัติและความเป็นมาของประเพณีการแห่พระด้วยเกวียน อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร สรุปได้ว่า ประเพณีแห่พระด้วยเกวียนเป็นประเพณีที่มีความเก่าแก่ที่สืบทอดต่อกันมาอย่างยาวนานของอำเภอ ลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นภูมิปัญญาด้านวัฒนธรรมมีการสืบทอดและยึดถือ ปฏิบัติสืบทอดกันมาไม่ต่ำกว่า 300 ปี เนื่องจากปรากฏหลักฐานการปลูกบ้านแปลงเมืองของชาวอำเภอลานกระบือในบริเวณวัดแก้วสุริย์ฉาย อีกทั้งยังมีหลักฐานเป็นประติมากรรมภาพปูนต้ำที่แสดงถึงประเพณีแห่พระด้วยเกวียนที่ติดอยู่บริเวณกำแพงวัดสุริย์ฉาย ซึ่งเหตุผลที่มีการจัดประเพณีแห่พระด้วยเกวียนของชาวอำเภอลานกระบือขึ้นเนื่องจากในอดีตอำเภอลานกระบือมีลักษณะ เป็นเมืองแถบชนบท จึงทำให้การเดินทางไม่สะดวกเฉกเช่นปัจจุบัน การที่คนในพื้นที่จะไปร่วมประเพณีสงกรานต์ด้วยกัน นั้นค่อนข้างลำบาก ดังนั้นจึงทำให้การจัดประเพณีสงกรานต์ของชาวบ้านอำเภอลานกระบือนั้น สื่อให้เห็นถึงความรักความ สามัคคีของคนในชุมชนที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และประเพณีสงกรานต์ของพื้นที่นี้จะแตกต่างจากที่อื่น ๆ เพราะชาวบ้าน อำเภอลานกระบือจะทำการแห่พระ โดยให้พระสงฆ์ขึ้นนั่งบนเกวียน และแห่พระไปตามถนนสายต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชน ได้รับน้ำพระพุทธมนต์อันศักดิ์สิทธิ์เพื่อเป็นสิริมงคล จึงเกิดเป็นที่มาของประเพณีแห่พระด้วยเกวียน หลังจากนั้นประเพณี แห่พระด้วยเกวียน ก็เริ่มมีการเสื่อมหายไปจากคนในพื้นที่โดยที่ไม่มีผู้ใดทราบถึงเหตุผล จนเมื่อ 5-6 ปีที่ผ่านมาได้มีการนำ ประเพณีแห่พระด้วยเกวียนมาฟื้นฟูขึ้นอีกครั้ง และได้มีการจัดงานประเพณีแห่พระด้วยเกวียน สืบทอดกันมาประจำทุกปี

โดยประเพณีแห่พระด้วยเกวียนของอำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร จะจัดขึ้นในช่วงประเพณีสงกรานต์ ซึ่งจะจัดขึ้นตรงกับวันที่ 15 เมษายน และ 16 เมษายน ของทุกปี

2. เพื่อทราบถึงขั้นตอนการจัดประเพณีแห่พระด้วยเกวียน อำเภอลานกระบือจังหวัดกำแพงเพชร สรุปได้ว่า ขั้นตอนการจัดประเพณีแห่พระด้วยเกวียนนั้น มีกระบวนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ก่อนวันที่ 15 เมษายน คนในชุมชนจะร่วมกันจัดตกแต่งเกวียนที่ใช้ในการแห่พระ เพื่อให้มีความสวยงาม และสื่อถึงความสามัคคี ความร่วมมือร่วมใจกันของคนในชุมชน

2. ในวันที่ 15 เมษายน ช่วงเช้าคนในพื้นที่จะมาร่วมกันทำบุญตักบาตร ก่อเจดีย์ทราย ส่วนในช่วงสายจะเป็นการรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ เพื่อความเป็นสิริมงคลของตนเอง และคนในครอบครัว

3. ในวันที่ 16 เมษายน ช่วงเช้าจะเป็นการทำบุญตักบาตร และในช่วงสายจะเป็นพิธีขบวนแห่พระด้วยเกวียน สำหรับรูปแบบของขบวนนั้นจะเริ่มจากวงแคนและนางรำ ตามด้วยเกวียนของหลวงพ่โนเกวียนของหลวงพ่อกลับเกวียนของหลวงพ่อขำ และตามด้วยขบวนเกวียนของพระภิกษุสงฆ์ที่เป็นพระลูกวัดของวัดแก้วสุริย์ฉาย ซึ่งจะแห่ไปตามถนนเส้นต่าง ๆ ของอำเภอลานกระบือ จนกลับมาวัด

3. เพื่อทราบความเชื่อของประเพณีการแห่พระด้วยเกวียน อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร

สรุปได้ว่า การจัดประเพณีแห่พระด้วยเกวียนของชาวบ้านอำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชรนั้นก็เพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลต่อคนในพื้นที่และหากมีการจัดประเพณีแห่พระด้วยเกวียนเป็นประจำทุกปีก็จะส่งผลให้คนในชุมชนเกิดความรักและความสามัคคี ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความสงบสุขให้แก่คนในพื้นที่ อีกทั้งยังมีความเชื่อของคนในพื้นที่ที่ว่า การทำบุญในประเพณีแห่พระด้วยเกวียนนั้น ถือได้ว่าเป็นผลบุญครั้งใหญ่ที่จะส่งเสริมให้ชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในชุมชน มีความเจริญก้าวหน้าอย่างไม่หมดสิ้นตั้งล้อเกวียนที่หมุนวนเป็นวงกลมอย่างไม่มีวันจบ

4. เพื่อทราบแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของคนในท้องถิ่นโดยใช้ประเพณีการแห่พระด้วยเกวียน อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร

สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. วัยรุ่น (18-24 ปี) จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้ง 25 ท่าน สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ว่า ส่วนใหญ่ ชาวบ้าน ในช่วงอายุ 18-24 ปี หรือช่วงวัยรุ่น ต้องการกระตุ้นเศรษฐกิจ และเพิ่มรายได้ของคนในท้องถิ่นอาจจะจัดทำในรูปแบบของตลาด หรือย่านร้านค้า โรงแรม สถานที่พัก ให้ตอบโจทย์กับความต้องการของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้คนในกลุ่มนี้ยังต้องการกระตุ้นการท่องเที่ยวให้กับชุมชน เช่น การปรับทัศนียภาพ หรือปรับรูปแบบการจัดงานประเพณีแห่พระด้วยเกวียนให้ยิ่งใหญ่ น่าดึงดูด รวมถึงการประชาสัมพันธ์ในสื่อออนไลน์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในอำเภอลานกระบือ มากยิ่งขึ้น

2. ผู้ใหญ่หรือวัยทำงาน (25-50 ปี) จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้ง 25 ท่าน สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ว่า ส่วนใหญ่ชาวบ้านในช่วงอายุ 25-50 ปี หรือผู้ใหญ่หรือวัยทำงาน ต้องการกระตุ้นเศรษฐกิจ และเพิ่มรายได้ของคนในท้องถิ่น อาจจะเปิดร้านของฝาก เช่น แบบหุนจำลองประเพณีแห่พระด้วยเกวียนให้นักท่องเที่ยว ได้ซื้อเก็บไว้ โรงแรม สถานที่พัก ให้ตอบโจทย์กับความต้องการของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้คนในกลุ่มนี้ ยังต้องการกระตุ้นการท่องเที่ยวให้กับชุมชนด้วย

ยกตัวอย่างเช่น การปรับทัศนียภาพ หรือปรับรูปแบบการจัดงานประเพณีแห่พระด้วยเกวียนให้ยิ่งใหญ่ น่าดึงดูด ปรับระยะเวลาในการจัดงานให้มากยิ่งขึ้น และจัดงานต่อเนื่องทุกปี รวมถึงการประชาสัมพันธ์ในสื่อออนไลน์ และสื่อทีวี เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในอำเภอลานกระบือมากยิ่งขึ้น

3. วัยผู้สูงอายุ (50 ปีขึ้นไป) จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้ง 25 ท่าน สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ว่าส่วนใหญ่ชาวบ้านในช่วงอายุ 18-24 ปี หรือช่วงวัยรุ่น ต้องการกระตุ้นเศรษฐกิจ และเพิ่มรายได้ของคนในท้องถิ่น อาจจะจัดทำในรูปแบบของตลาด หรือย่านร้านค้า ให้ตอบโจทย์กับความต้องการของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้คนในกลุ่มนี้ยังต้องการกระตุ้นการท่องเที่ยวให้กับชุมชนด้วย เช่น การปรับทัศนียภาพ หรือปรับรูปแบบ การจัดงานประเพณีแห่พระด้วยเกวียนให้ยิ่งใหญ่ น่าดึงดูด ปรับระยะเวลาในการจัดงานให้มากยิ่งขึ้น และจัดงานต่อเนื่องทุกปี รวมถึงการประชาสัมพันธ์ในสื่อข่าว และการบอกต่อ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในอำเภอลานกระบือมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผล

จากการศึกษา เรื่อง ประเพณีการแห่พระด้วยเกวียน อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร ในบริบทการใช้ประเพณีเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของคนในท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ศึกษาในประเด็นของประวัติความเป็นมา ความเชื่อ และขั้นตอนการจัดประเพณีการแห่พระด้วยเกวียน อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร รวมถึงเพื่อทราบแนวคิดในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น จึงสามารถกล่าวได้ว่า ประเพณีแห่พระด้วยเกวียนเป็นประเพณีที่มีความเก่าแก่ที่สืบทอดต่อกันมาไม่ต่ำกว่า 300 ปี ของอำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร เนื่องจากมีหลักฐานการปลูกบ้านแปลงเมืองของชาวอำเภอลานกระบือ ในบริเวณวัดแก้วสุริย์ฉาย อีกทั้งยังมีหลักฐานเป็นประติมากรรม ภาพปูนต้ำ ที่แสดงถึงประเพณีแห่พระด้วยเกวียนที่ติดอยู่บริเวณกำแพงวัด ขั้นตอนการจัดประเพณีแห่พระด้วยเกวียนนั้น จะเริ่มจากการที่ให้คนในชุมชนจัดตกแต่งเกวียนที่จะใช้ในการแห่พระร่วมกันในวันที่ 15 เมษายน จะมีการทำบุญตักบาตร ก่อเจดีย์ทราย ในช่วงสายก็จะมี การรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ เพื่อความเป็นสิริมงคลของตนเองและคนในครอบครัว ต่อมาในวันที่ 16 เมษายน ช่วงเช้าจะเป็น การทำบุญตักบาตร ในช่วงสายก็จะเริ่มพิธีขบวนแห่พระด้วยเกวียน ซึ่งการจัดประเพณีนี้ล้วนเกิดจากแนวคิด และความเชื่อของคนในอดีตว่า จะส่งผลให้คนในชุมชนเกิดความรักและความสามัคคี อีกทั้งยังมีความเชื่อว่าการทำบุญในประเพณีแห่พระด้วยเกวียนนั้นผลบุญที่ได้รับก็จะย้อนกลับมาอย่างไม่หมดสิ้นตั้งล้อเกวียนที่หมุนวนอย่างไม่มีวันจบ และเนื่องจากนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองของคณะรัฐบาลไทย ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวคิดในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของคนในท้องถิ่น โดยทั้ง 3 ช่วงอายุมีแนวคิดในการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบ่งเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่ พัฒนาด้านเศรษฐกิจ, พัฒนาด้านการท่องเที่ยว, และพัฒนาด้านประชาสัมพันธ์ โดยช่วงวัยรุ่น (18-24 ปี) มุ่งเน้นที่การปรับปรุงสถานที่ และรูปแบบการจัดงานให้สวยงาม ตระการตา นอกจากนี้ ยังเสนอ แนวคิดในการประชาสัมพันธ์ในสื่อออนไลน์, ในช่วงวัยผู้ใหญ่หรือวัยทำงาน (25-50 ปี) มุ่งเน้นที่การเพิ่มรายได้ของคนในท้องถิ่นอาจจะเปิดร้านของฝาก เช่น แบบหุ่นจำลองประเพณี การปรับทัศนียภาพปรับระยะเวลาใน การจัดงานให้มากยิ่งขึ้น และจัดงานต่อเนื่องทุกปี รวมถึงการประชาสัมพันธ์ในสื่อออนไลน์ และสื่อทีวี เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในอำเภอลานกระบือมากยิ่งขึ้น, และวัยผู้สูงอายุ (50 ปีขึ้นไป) มุ่งเน้นที่การเพิ่มรายได้ของคนในชุมชน การปรับทัศนียภาพ หรือปรับรูปแบบการจัดงานประเพณีแห่พระด้วยเกวียนให้น่าดึงดูด ปรับเพิ่มระยะเวลาในการจัดงานให้มากยิ่งขึ้น และจัดงานต่อเนื่องทุกปี รวมถึงการประชาสัมพันธ์ในสื่อข่าว และการบอกต่อ เพื่อให้ นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในอำเภอลานกระบือมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

1. คว้าศึกษาข้อมูลจากกลุ่มประชากรในแต่ละช่วงวัยโดยเพิ่มจำนวนประชากรขึ้น
2. คว้าศึกษาทางด้านความพร้อมของปัจจัยในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นหลักฐานการศึกษาความเป็นมา ขั้นตอนวิธีการ ความเชื่อและแนวคิด การส่งเสริมการท่องเที่ยวของคนในท้องถิ่นของชาวอำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งสามารถเป็นแหล่งข้อมูลในการส่งเสริมประเพณีการแห่พระด้วยเกวียนให้เป็นที่รู้จักเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของอำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ให้กับผู้ที่มีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับประเพณีแห่พระด้วยเกวียน อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร

บรรณานุกรม

- MGR online. (2561). **หนึ่งเดียวในไทย! ชาวลานกระบือ “แห่พระด้วยเกวียนวันสงกรานต์”** สานประเพณีเก่าแก่. สืบค้น 17 กรกฎาคม 2564, จาก <https://mgronline.com/local/detail/961000037565>
- คณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติราชการ คณะพัฒนาการท่องเที่ยว. (2560). **แผนพัฒนาการศึกษา คณะพัฒนาการท่องเที่ยวระยะที่ 12 (2560 – 2564) และแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ 2560 คณะพัฒนาการท่องเที่ยว**. สืบค้นจาก <http://www.tourism.mju.ac.th/doc/12688.pdf>
- ญาณิศา บุญจิตร. (2554) **การอนุรักษ์และสืบสานประเพณีแห่พระแข่งเรือยาวขึ้นโขงชิงธง อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน**. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 2: ชุมพร.
- ทรงสิริ วิชิรานนท์. (2559). **ประเพณีผีขนน้ำ: กรณีศึกษา ประเพณีผีขนน้ำ บ้านนาข้าว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย**. วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2559.
- นิปาตีเมาะ หะยีหามะ. (2562). **ข้าวเหนียวที่ปรากฏอยู่ในประเพณีท้องถิ่นชาวไทยมุสลิม จังหวัดปัตตานี**. ทุนสนับสนุนโดยสถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- สุกัญญา ไหมเครือแก้ว และคณะ. (2559). **โครงการการศึกษาภูมิปัญญาวัฒนธรรมอาหารท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี**. ทุนสนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.